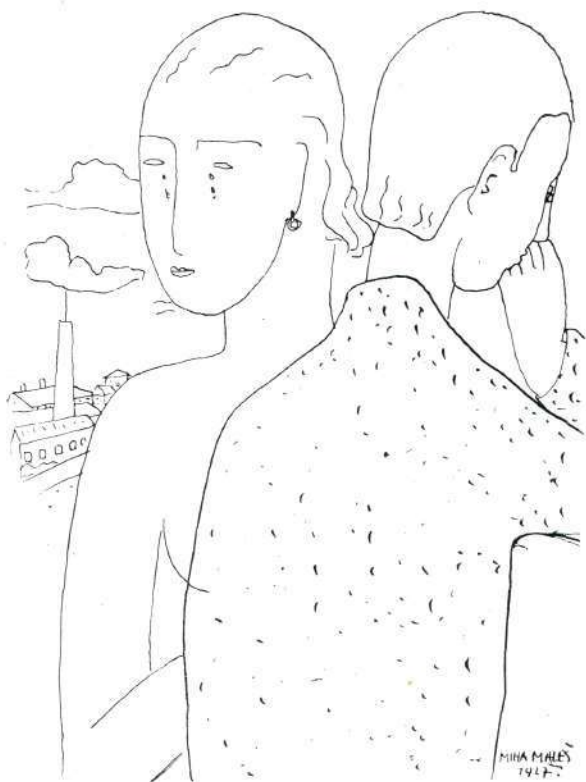

DOM IN SVET

LETNIK 41

V LJUBLJANI, 1. FEBRUARJA 1928

ŠTEVILKA 1 IN 2

Miha Maleš. Iz cikla »Ljubezen«

Gospod profesor Andrej

Ivan Pregelj

Gospod profesor Andrej... Kdo bo trdil, da je bil ves samó profesor in le človek kar nič? Krivična sodba površnih ljudi! Po tolminski zunanosti človeku božjo dušo obrečejo pa mu še celó za bela jetra vedó...

Gospod profesor Andrej... Če je lice nekoliko uvelo, zakaj bi bilo že sehljadni pergamen? Če je brada kozja, zakaj naj bi že bil človek rimski favn? In če nekoliko z desno nogo poskakuješ, zakaj da bi moral biti pijani grški satir — Mrkač? Zakaj ne bi sličil profesor naše zemlje in dobe daleč profesorjem rimskih tal in klasičnih dni? In če jim je podoben, mar ni naturen? Kdo bo

— da le o Grkih govorim — odrekal prirodnost drzkemu smešcu Demokritu, kdo za-pravljenemu peripatetiku Sokratu, kdo družabno banavzičnemu Diogenu ali celo Arhimedu, ki je — umej prav dovtip! — Heureka klical po ulicah brez pasa, hitona, tunike in sandal? Krivična sodba površnih ljudi! Po klasični tolminski zunanosti človeku božjo dušo obrečejo pa mu še celó za bela jetra vedó...

Gospod profesor Andrej... Mar da zato ni bil človek, ker mu je eno samo solnce grelo in sijalo, po Gregorčičevo, »nesmrtno solnce to — Homer...«?

Gospod profesor Andrej... Bil je čudaški. Pustimo! Vsak stan po svoje, tudi profesorstvo stroji po svoje dušo in telo. Udelalo je tudi gospoda Andreja. Človečanstva pa mu ni vzelo, ki ga je od začetka imel in mu je svetilo: nesmrtno solnce to — Homer...

Gospod profesor Andrej...

*

Ljubezen njegovega življenja je bila beseda njegovih knjig, pesem njegove ene resnice in resničnosti: epitheton, metafora in šestomer. Tón d'apoméjbomenós prozefé podas ókys Ahílevs... V tej meri se mu je prožila noga v pogon in duša nosila v zanosu. Z besedo velikega grškega rapsoda je čutil in z barvo obličil svojega življenja sleherni videz, doživljaj in svet. Njegova zemlja je bila Homer. Njegovo morje — Homer. Njegovo nebo — Homer. Nebeško solnce to — Homer. Rastla mu je gora gostolistnata, gibalo mu polje žitorodno. Rano-ranka Zora mu je z rožnatimi prsti odpirala nebeške dveri, črna Noč mu je padala kakor živa izpod neba. Iz mest so vrela ljudstva kakor čebele iz panjów, svoje oble boke je ladja zibala na penastih valeh. Prijatelj Jože Ivančič z Vrsnega mu je bil modri Nestor, »gospodar peščenemu Pylu«, natakara Kattrica »jelenjeoka sužnja Brizejida«. Brídsko so spéli na bój mu v brón odéti Ahájci in